

je tudi oddelek Sokola iz Zagorja v društveni opravi, da skaže svojemu nekdanjemu učitelju petja zadnjo čast. Ljudstva se je zbralo ogromno. Zapele so se tri žalostinke, pred šolo, v cerkvi in na grobu.

Pri letošnjem zborovanju učiteljskega društva v Litiji je sprožil misel g. nadučitelj Rojina, naj učil. društvo ranjemu Francetu postavi kamenit nagrobni spominek. Ta predlog se je enoglasno sprejel. Dan odkritja bil je določen na 7. vinotoka. Ob 9. uri zbralo se je 16 gđ. učiteljic in učiteljev, poleg teh prišlo je tudi jako veliko ljudstva, da pokaže, kako je bil ljubljen ranji France. Mašo je daroval g. župnik in nekaj učiteljev je pelo p. Angelikov Requiem. Po končani sv. maši podali smo se vsi na grob. Opravivši molitve po ranjem zapeli so učitelji krasno pesem „Nad zvezdami“. Potem se je spominjal g. nadučitelj Slanc v krasnem ginljivem govoru ranjega tovariša. Opisoval nam je njega življenje iz dijaških in učiteljskih let. Da, bil je istinito vzor vsega učiteljstva. Marsikatera solza je kanila na prerani grob. Marsikdo je zgubil dobrega prijatelja, marsikdo svojega učitelja, in učiteljstvo je zgubilo zavednega tovariša. Ni ga več. On biva sedaj nad zvezdami ter gleda na ostale tovariše, bivajoče še v dolini tug in rev. Stopil je v boljše življenje, kjer ni zavisti, nikacega preziranja, kjer se ne kratijo pravice. — Dragi France, sedaj bivaš nad nami pred stolom Najvišjega, prosí — prosí za svoj teptani stan.

Akoravno Te ni več med nami, a vendar

Tvoj duh živi med nami

Na delo nas budi in drami.

Nagrobni kamen naj kaže potomcem, kako spoštuje učiteljstvo svojega zvestega tovariša.

Janko Zupanič.

Vestnik.

Osobne vesti. G. Franc Galč, učitelj v Šiški, je imenovan IX. učiteljem na I. mestni šoli v Ljubljani in g. Engelbert Gangl je pa dobil mesto učitelja extra statum na mestnih ljudskih šolah.

Društvo za zgradbo učiteljskega konvikta je imelo v prvem letu svojega obstanka 1800 K 30 h dohodkov in 68 K 2 h stroškov. Za † A. Praprotnikov spomenik se je do novega leta nabralo 157 K.

Za učiteljski konvikt je nabral g. Ivan Malnarič, učitelj v Knežaku, 10 K. Živio! — Dalje so poslali čitalničarji v Planini p. Rakeku kot odkupnino godovnih in novoletnih voščil 10 K. Živili darovalci in njih nasledniki!

Prihodnji „večer“ Slovenskega učiteljskega društva bode dne 8. prosinca v klubovi sobi pri „Slonu“.

Umrla je po dolgi bolezni gđ. Marija Peterlin, učiteljica v Št. Rupertu. N. v m. p.!

Plače se bodo zvišale a ne kranjskim ampak gališkim kolegom, kar si gotovo uže iskreno želé, in mi jim poboljšanje njihovega gmotnega stanja tudi iz srca privoščimo. Merodajni krogi v Galiciji uvidevajo, da je stan, ki toliko deluje v prosepah naroda, tudi boljšega plačila vreden. Deželni odbor bode v soglasju s c. kr. deželnim šolskim svetom v prihodnjem zasedanju predložil deželnemu zboru v tem zmislu predlogo, ki precej spremeni zakon o pravnem razmerju učiteljstva gališkega. Kakor povzamemo uradnemu listu, namerava predloga znatno povišati plače gališkim učiteljem, ker zahteva v to svrho precejšnje svote 104.540 gld. V pokritje te potrebsčine se uvede zvišanje deželne doklade za 1 kr. na vsak goldinar direktnega davka. —c.

Šolska statistika. Na Francozkem je 87.330 šol, na Nemškem = 58.000, na Laškem = 56.394, v Rusiji = 39.003, na Angležkem = 30.959, v Avstro-Ogrskeji = 36.813 (Avstrija = 18.666, Ogrska = 18.147), v Švediji = 10.571, v Švici = 8.183, v Norvegiji = 6.241, v Belgiji = 5.711, na Portugalskem = 5.347, v Holandiji = 4.258, v Rumuniji = 1.556, v Serbiji = 668. —k.

Analfabetov pride na 100 prebivalcev: na Saksonskem = 0,2, v Norvegiji = 0,3, na Bavarskem = 0,4, na Švedskem = 0,4, na Pruskem = 0,6, v Finlandiji = 1,9, na

Angležem = 9, na Francoskem = 95, v Avstriji = 23.6, v Italiji = 42, v Rusiji = 78.3, v Srbiji = 79.3, v Rumuniji = 82, v Bolgariji = 85. —k.

Od 100 oseb doseže starost 70 let 49 duhovnikov in le 28 učiteljev! —k.

Dunaj ima 230 ljudskih šol, 53 meščanskih šol, 21 občnih ljudskih in meščanskih šol in 6 javnih otroških vrteev. —k.

Dolenja Avstrija ima 1156 šolskih občin s 1549 šolami in sicer: 413 jednorazrednic, 331 dvorazrednic, 229 trirazrednic, 92 štirirazrednic, 347 petrazrednic, 31 šestrazrednic, 22 deških meščanskih šol, 49 dekliških meščanskih šol, 5 občnih ljudskih in meščanskih šol. Šolodolžnih otrok ima 392.826 in sicer 195.543 dečkov in 197.283 deklic. Učnih močij ima 6.840. Stroški za učiteljske plače znašajo 2.890.198 gld. —k.

V Galiciji je 542 razredov brez učiteljev, 863 učnih močij je brez izpita učne usposobljenosti, 380.000 otrok je brez pouka. —k.

Na Pruskem sedi 1.661.182 otrok v prenapolnjenih razredih in 12.035 razredov je brez učiteljev. —k.

Na Bavarskem je izmed 26.383 rekrutov samo šest s pomanjkljivo šolsko izomiko. —k.

Učiteljišča na Hrvaškem. Na Hrvaškem je pet učiteljišč in sicer 3 deželna v Zagrebu, Osjeku in Petrinji, žensko učiteljišče usmiljenih sester v Zagrebu s pravico javnosti in privatno srbsko učiteljišče v Karlovcih v Slavoniji. — Na prvih štirih je bilo leta 1894/5 skupaj 51 učnih močij in sicer na moskem učiteljišči v Zagrebu 12, na moskem učiteljišči v Osjeku 9, na moskem učiteljišči v Petrinji 9 in na ženskem učiteljišči usmiljenih sester v Zagrebu 17. Na moških učiteljiščih je bilo gojencev: v Zagrebu 127, v Petrinji 112 in v Osjeku 16, na ženskem učiteljišči v Zagrebu pa 247 obiskovalk — skupaj tedaj 502. Po veroizpovedanji je bilo 409 katolikov, 4 zjedinjeni grki, 80 pravoslavni, 4 evangeliki in 5 židov. 409 pripravnikov in pripravnic je bilo iz Hrvaške kraljevine, 19 iz Avstrije, 12 iz Ogrskega in 2 iz Bosne. — Srednja starost na moskem učiteljišči v Zagrebu je bila v prvem letniku 16.3, v drugem 17.7, v tretjem 18.4 in v četrtem pa 19.1 leta. Na ženskem učiteljišči v Zagrebu pa je bila povprečna starost v prvem letniku 15.7 in v četrtem 19.3 leta. Kar se tiče predstudij, je dovršilo 17 pripravnikov 5 ali več gimnazijalnih razredov, 342 jih je dovršilo višje ljudske šole, 49 višjo gimnazijo, 34 nižjo gimnazijo, 49 nižjo realke in 11 druga učilišča. Uspeh je bil koncem leta v obče dober: odličenjakov je bilo 184 in le 16 je bilo nesposobnih. — Deželni podpor se je razdelilo v znesku 6760 gld., nekateri učiteljiščeniki so dobivali podpore od svojih občin (po 40—200 gld.). Na zagrebškem moskem učiteljišči je podporno društvo z imovino 2738.42 gld., katere obresti se razdelijo mej potrebne učiteljiščenike. Majnika meseca 1893 se je v Zagrebu odprl internat za 30 dijakov, ta se je l. 1894. razširil in je letos bilo v njem 60 učiteljiščenikov; mej temi jih je vzdrževala dežela 54, občine 4 in dva sta plačevala popolni vzdrževalni znesek 10 gld. mesečno. V internatu imajo učiteljiščeniki stanovanje, svečavo, kurjavo, perilo, obed in večerjo. Zagrebško mosko učiteljišče z vadnico stane 34.409.14 gld. (vadnica 5.699.79 gld.), Petrinjsko z vadnico 22.192.48 gld. (vadnica 3893.30 gld.) Osješko 3093 gld. — skupaj tedaj 59.694.67 gld.

Zupanec.

Šole v Pragi. V češke mestne šole je letos — 1895/6 — vstopilo 15.997 učencev (8186 dečkov in 7811 deklic) proti 15.398 v letu 1894/5 in 15.022 l. 1893/4; torej 599 oziroma 975 več. V vadnice se je vsprejelo 325, v zasebne šole pa 404 otroki.

Mestne nemške šole imajo 1450 dečkov in 1865 deklic = 3315 učencev proti 3347 leta 1894/5 in 3483 v letu 1893/4, tedaj za 32 oziroma 168 menj. Z osebne šole s pravico javnosti imajo 2198 otrok proti 2285 v letu 1894/5 in 2270 leta 1893/4. Zasebne šole brez javnostne pravice imajo 445 učencev in vadnice 273 otrok. — Skupno se je vsprejelo v nemške šole 6231 učencev proti 6340 oziroma 6488 l. 1894/5 in 1893/4, tedaj menj za 109 oziroma 257 učencev. — Skupno število učencev čeških šol je 16.726 = 73%, nemških pa 6231 ali 27%, skupaj 22.957 učencev. Na nemških šolah je $\frac{1}{10}$ Čehov.

Zupanec.

V Bosni in Hercegovini ima 1.336.091 prebivalcev 161 državnih, 96 verskih in 5 zasebnih ljudskih šol, torej pride na 5099 ljudi jedna ljudska šola. Sarajevo in Mostar imata po jedno gimnazijo in višjo dekliško šolo. V Sarajevem je tudi učiteljišče, katoliško semenišče in mohamedanska bogoslovna šola. V Keljevu poleg Sarajeva je pravoslavna bogoslovna. Travnik je dobil spodnjo realko. V nekaterih večjih mestih so češke meščanske šole. Učitelji imajo spretno urejevanj, v Serajevem izhajajoči list „Učitelj“. —

Zc.

„Nos je dobil!“ Marsikdo dobi „nos“, pa ne vé zakaj. V starih dobrih časih so na Nemškem tistim, ki so dobili ukor, privezali pisan popirnat nos; ki so ga morali do-

ločeni čas nositi. Dandanes dobivamo tudi popirnate nosove, katerih nam sicer ni treba nositi, ki pa radi tega vender niso prijetni. Zc.

Učiteljeve prijetnosti. V nekem kraju, kjer je šolsko obiskovanje jako zanikerno, je učitelj obravnaval berilo „Prva skrb“. Opomnil je tedaj: „Tudi tukaj je mnogo takih Jurjev, ki nečejo svojih otrok pošiljati v šolo.“ V nedeljo po maši so prišli nadenj vsi — Jurji, ki so imeli otroke v šoli, in ni jih bilo malo, kajti to ime je tam zelo razširjeno. Komaj se je učitelj odkrižal teh nadležnih „Jurjev“. Zc.

Karlo Bogoslav Sulek †. V Zagrebu je 30. listopada umrl tajnik jugoslovanske akademije Sulek v 80. letu. Rajnik — rodom Slovak — je bil vrl narodnjak in ploden pisatelj. Pisal je tudi mnogo za mladino in sestavil več šolskih knjig. N. v. m. p.!

Uradni razpisi učiteljskih služeb.

Št. 1864.

o. šol. sv. Na štirirazrednici v Vipavi je stalno popolniti:
 a) drugo učno mesto s prijemki III. plačilne vrste in prostim stanovanjem;
 b) četrto učno mesto s prijemki IV. plačilne vrste in prostim stanovanjem.
 Prošnje do 25. prosinca 1896.
 C. kr. okr. šol. svet v Postojni, 20. grudnia 1895.

Št. 1771.

o. šol. sv. Na jednorazrednici v Budanjah se razpisuje v stalno nameščenje služba učitelja-voditelja s prijemki IV. plačilne vrste.
 Prošnje do 18. prosinca 1. 1896.
 C. kr. okr. šol. svet v Postojni, dne 15. grudnia 1895.

Št. 1672.

o. šol. sv. Na dvorazrednici v Loškem Potoku se razpisuje v stalno, oziromačasno nameščenje drugo učno mesto s prijemki IV. plačilne vrste in prostim stanovanjem.
 Prošnje do 20. prosinca 1896.
 C. kr. okr. šol. svet v Kočevji, 19. grudnia 1895.

Št. 1702

o. šol. sv. Na tirirazrednici v Velikih Laščah se razpisuje v stalno aličasno nameščenje služba nadržitelja, s prijemki II. plačilne vrste in prostim stanovanjem.
 Prošnje do 20. prosinca 1896.
 C. kr. okrajni šolski svet v Kočevji, dne 27. grudnia 1895.

Št. 798.

o. šol. sv. Na jednorazrednici na Sveti Gori (Sava) se razpisuje v stalno, oziromačasno nameščenje služba učitelja-voditelja s prijemki IV. plačilne vrste in prostim stanovanjem.
 Prošnje do 20. prosinca 1896.
 C. kr. okr. šol. svet v Litiji, 19. grudnia 1895.

Št. 962.

o. šol. sv. Na dvorazrednici v Velikem Gabru se razpisuje v stalno nameščenje drugo učno mesto s prijemki IV. plačilne vrste in prostim stanovanjem.
 Prošnje do 20. prosinca 1896.
 C. kr. okr. šol. svet v Litiji, 19. grudnia 1895.

Št. 949.

o. šol. sv. Na jednorazrednici v Št. Juriju pri Izlakah se razpisuje v stalno, oziromačasno nameščenje služba učitelja-voditelja s prijemki IV. plačilne vrste in prostim stanovanjem.
 Prošnje do 20. prosinca 1896.
 C. kr. okr. šol. svet v Litiji, 19. grudnia 1895.

Št. 1882.

o. šol. sv. Na štirirazredni ljudski šoli v Kostanjevici je stalno ali začasno popolniti četrto učno mesto s 450 gld. letne plače.

Pravilno opremljene prošnje je zakonitim potem semkaj vlagati do 6. januarja 1896. l. C. kr. okrajni šolski svet v Krškem dne 18. decembra 1895.

Št. 1901.

o. šol. sv. Na trirazredni ljudski šoli v Št. Rupertu na Dolenjskem je stalno ali začasno popolniti tretje učno mesto s 450 gld. letne plače.

Pravilno opremljene prošnje je zakonitim potom semkaj vlagati do 30. pros. 1895. l. C. kr. okr. šol. svet v Krškem dne 21. grudnia 1895.

Listnica uredništva. Vsem sotrudnikom, naročnikom, prijateljem in tovarišem: *Srečno in veselo novo leto!*

Listnica upravnništva. Pričujoča št. „Učit. Tov.“ se je poslala vsem starim naročnikom oziroma udom ter nekaterim gđc. gđc. in gg. na ogled, od katerih se nadejamo, da bodo k društvu pristopili ali pa postali naročniki. Če kdo ni prejel lista in ga prejemat želi, naj blagovoli to upravnistvu naznaniti. Kdor pa lista ne misli plačati, naj ga brez zamere vrne z opazko: „se ne sprejme“, ker ta način vrnitve naročniku ne povzroči stroškov in dela, nam pa zlajša poslovanje. — Z novim letom moramo urediti in zaključiti stare račune ter poravnati društveni dolg v tiskarni. Da nam bode pa to mogoče, vse p. n. gg. naročnike, kateri so za preteklo leto na dolgu, **prav lepo prosimo**, naj poravnajo svoj dolg vsaj v **mesecnih obrokih**. Posebej pa prosimo tiste gg. naročnike, ki se dolgujejo naročnino za l. 1894. in 1895., da pošljejo vsaj nekaj do 10. prosinca t. l., ker drugače se bode list brezpogojno ustavil, dolg pa izterjal. Takih naročnikov je 84, od katerih ne moremo misliti, da bi v istini želeli upihniti luč življenja pedagogičskemu listu, ki izhaja v metropoli „Slovenije“. Če pa se v tem motimo, usojamo se v varnost našega glasila ostale gg. prositi, da ne posnemajo hoje umrjajočega račjega rodu, ker je in mora biti naše geslo: „naprej“!

Ob novem letu si usoja udano podpisana tiskarna vsem slavnim šolskim vodstvom in p. n. častitim naročnikom „Učiteljskega Tovariša“, izraziti svoja presrčna vošila ter se priporoča nadaljni naklonjenosti.

Tiskarna R. MILIC.

Spominjajte se „učiteljskega konvikta“ pri raznih prilikah in zborovanjih!

«Učiteljski Tovariš» izhaja na 1¼ poli male osmerke 1. in 16. dan vsakega meseca; ako je pa na ta dan nedelja ali praznik, izide dan poprej ali pa dan pozneje. — List stoji za vse leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 50 kr. Udje «Slovenskega učiteljskega društva» plačajo na leto 2 gld. naročnine in 1 gld. udnine.

Spisi naj se blagoizvolijo pošiljati urednistvu v Ljubljani, Šubičeve ulice št. 3; naročnino pa prejema gospod A. Kečelj v Ljubljani na Kongresnem trgu št. 2.

Vse pošiljatve naj se pošiljajo franko.

Izdavatelj in lastnik: Slovensko učiteljsko društvo v Ljubljani.

Tisek R. Miličeve tiskarne v Ljubljani.